

Bazsó-Dombi Attila
gör. kat. áldozópap
Tel.: +40-758.260.416
mariavincit@freemail.hu

2025. május 4., Húsvéti Szent-idő
Szűz Mária Hónapja, Anyák napja
Kolozsvár-Gyergyószentmiklós

ESZTERGOM-BUDAPESTI ÉRSEKSÉG

1014 Budapest, Uri utca 62.
Tel.: +36-1-225-2590
ebp@katolikus.hu

S. Em. R. Dr. ERDŐ Péter Bíboros, Prímás
Esztergom-Budapesti Érsek-Metropolita részére

Tárgy: NYÍLT LEVÉL-KÉRELEM

*Konklávé előtt – A Katolikus Anyaszentegyház
hittisztaságának és méltóságának védelmében*

Feltámadt Krisztus! Valóban feltámadt!

EMINENCIÁS BÍBOROS PRÍMÁS-ÉRSEK ÚRI!

Alulírott, Bazsó-Dombi Attila, erdélyi görög katolikus magyar önkéntes missziós áldozópap, alázattal kérem Szűz Mária Országa Egyházának legfőbb előljáróját, emberileg minden lehetséges szent eszközzel segítse a Szentlélek Úristen munkálkodását, hogy Isten Akaratának megfelelően az Anyaszentegyház legfőbb javára és a lelkek üdvösségéért Szent Péter Főapostol Szent Székébe katolikus és szent utód ülhessen.

Szent Péter Főapostol érvényes utóda csakis igazhitű katolikus férfi lehet; nem választható és nem választhat az Egyházhoz nem tartozó hittagadó, sem önmagától kiközösített bármilyen eretnekséggel fertőzött, amelyek együttesen és külön-külön már ítélet alá estek. Az Anyaszentegyház egyre csak erősödő válságáról a Katekizmus¹ ismeretében minden katolikus beláthatja, hogy a régi-új Szanhedrin hatalmasai az Isteni Megváltó Szeplőtelen Jegyesét Szent Völegénye és Ura nyomdokain saját Golgota-járására kényszerítették.

Eminenciás Bíboros Prímás-Érsek Úr élenjáró egyházjogászként talán minden élő földi halandónál jobban tudja, hogy amint az Anyaszentegyházban, úgy Szűz Mária Országában, de még az istentelen áldemokráciákban sem építhető jogos kormányzás törvénytelen jogtiprásra. Ma is ugyanazok törnek Krisztus Király földi helytartói méltóságának eltörlésére, akik immár több mint 100 évvel ezelőtt a sátáni szabaköműves ármánnyal Krisztus-Pantokrator Uralmát visszatükröző európai katolikus monarchiakat megdöntötték. Ám az Isteni Jogot tükröző Szent Korona-jogrend védelmében Szűz Mária Országa eltörlhetetlenül ma is Katolikus Szakrális Monarchia, amelynek Bíboros Prímás-Érseke példát mutathat szent hittel, hatalommal, joggal és kötelességgel.

A Szentháromságos Egy Igaz Isten, az Anyaszentegyház és a Szent Katolikus Hitletétemény elleni súlyos külső és belső támadások elleni védelemhez a segítség mindenekelőtt az Apostol-utódok jó példáját jelenti. Ez nélkülözhetetlen az Anyaszentegyház mai drámai helyzetében, hogy a főpapság és alsópapság egyaránt Isten Dicsőségére és Szent Akaratának megfelelően végezhesék a rájuk bízott lelkek üdvének szolgálatát. A hithű bíborosokkal üdvörténeti hatású védelmet állíthatnak Róma Egyháza és az Igaz Katolikus Hit számára, akár vérük ontása árán is, minthogy éppen ezért nyertek bíbort! Ezen vonatkozásban is megkerülhetetlen hivatkozni a hitvalló Isten-szolgá, Míndszent József Bíboros Hercegprímásra:

„Az itt említettek alapja Szent Istvánnak II. Szilveszter pápához intézett beszámolója a Magyar Egyház megszervezéséről, amelyben az esztergomi érsek a legmagasabb egyházi és alkotmányos méltóság. Ezt a beszámolót a pápa elfogadta, és jóváhagyta azzal, hogy a koronát [...] Szent Istvánnak adta. Az érsek-prímás kettős funkcióját kell szem előtt tartani – [...] utóbbi kettős eredetű: egyházi és alkotmányos. [...] «Szóltam és megmentettem lelkemet, [...] hogy ne becsúszhatnánk szolgálatunkat [...] Mi köze az igazságnak a

¹,675 Krisztus eljövetele előtt az Egyháznak át kell mennie egy utolsó próbatételre, mely sokak hitét meg fogja ingatni. [639] Az üldözés, mely kíséri az Egyház földi zarándokútját, [640] fölfedi a «gonoszság misztériumát» egy vallási megtévesztés formájában, mely az embereknek problémáik látszólagos megoldását kínálja föl cserében azért, hogy elpártolnak az igazságtól. A legnagyobb vallási megtévesztés az Antikrisztusé, azaz egy ál-messianizmusé, amelyben az ember önmagát dicsőíti Isten és az Ő testben eljött Messiása helyett. [641] 676 Ez az antikrisztusi megtévesztés a világban mindannyiszor föltűnik, amikor a messiási reménységet a történelemben akarják beteljesíteni, ami csak a történelmen túl, az eszkatologikus ítélet által teljesebbé lehet; az Egyház az eljövendő ország ezen meghamisítását «millenarizmusnak» nevezett enyhébb formájában is, [642] és főként a «belsőleg romlott» szekularizált messianizmus politikai formájában elutasította. [643] 677 Az Egyház az Ország dicsőségébe csak ezen utolsó Húsvéton át léphet be, melyben követi Urát halálában és föltámadásában. [644]» (A Katolikus Egyház Katekizmus – Sz. I. T., Bp. 1995.)

gonoszsághoz? [...] Hogyan egyeznék meg Krisztus Béliállal?» (2 Kor 6,3.14.15)”² Eminenciás Bíboros Prímás-Érsek Úr ihletetten mondotta Hitvalló elődje születésének 120. évfordulója alkalmából rendezett konferencián: „a történettudománynak sem mellékes, hogy a mártír sorsú bíboros tetteinek és szavainak fő mozgatórugója a hite volt, ez pedig megnyilatkozásait magyarázza és egységbe fogja. [...] Mindszenty József magatartását spirituális szempontból kell vizsgálni; korporatív személyiség volt, mert életében «összetömörítve megtaláljuk a hívő emberek szenvedéseit és tanúságtételét.»”³

Mindezekről szólni elvetemültség lenne az alkalmatlanok és érdemtelenek között utolsóként, ha nem méltatlanságomnak kellene tanúságot tenni az egykor Hajdúdoroghoz tartozó gyergyószentmiklósi templom ikon-könnyezésének csodájáról. A Szenvedő Istenszülő-ikon⁴ könnyezésének körülményei előtérbe hozták Liguori Szent Alfonz püspök, egyháztanító⁵ vonatkozó útmutatásait⁶ is, melyek a mai létkérdésű hitvédelemhez is eligazítást nyújtanak. A Független égi beavatkozást kérő reményteljes ima kíván lenni, amely jelképes pseudo-episztola formájában az Istenszülő fiait hívja az Anyaszentegyház védelmére.

Befejezőként alázattal kérem Eminenciás Bíboros Prímás-Érsek Urat, szíveskedjen ismertetni a konkrét Egyház- és hitvédelmi útmutatásait, hogy egyháziságunk morális és egzisztenciális valóságai összhangban lehessenek a Szent Liturgia misztériumában imádkozottakkal: „Emlékezzél meg, Urunk, az igazhitűek összes püspökeiről, akik helyesen tanítják igazságod igéit [...] s tartsd meg őket szent Egyházaidnak békességben, épségben, tisztességben, egészségben és hosszú életben, a te igazságod igéjének helyes hirdetésére!”⁷

Apostol-utód szolgálatára és életére az Istenszülő Szűz Mária, az Anyaszentegyház Édesanyja, Ég és Föld Győzelmes Királynője, Magyarok Nagymatyja és Örökös Királynője, továbbá Szent István Apostol-Király, Szent Hierotheosz és Szent Gellért püspökök, Lovag Szent László Király, Magyar Mindenszentek, Mindszenty József Bíboros Hercegrímás, valamint Liguori Szent Alfonz közbenjárását kérve, imáiba ajánlja minden reá bízottat a legméltatlanabb haszontalan szolgáló mivoltában:

B. Dombi Attila

Bazsó-Dombi Attila

²Mindszenty bíboros címeres papírra tisztázott, aláírt, de el nem küldött fellebbező levele VI. Pál pápához az esztergomi érseki szék megüresedettnek nyilvánítását követően – publ. in: Somorjai Ádám OSB: *Mindszenty felfogása a primás alkotmányos szerepköréről, közjogi, politikai szerepvállalásáról*, in: *Magyar Egyháztörténeti Vázlatok*, 2011/1–2., 103-122.

³*Mindszenty József és kortársai: vértanú és hitvalló püspökeink* – Erdő Péter: *Kiemelkedő Mindszenty József tanúságtétele* – mno.hu, 2012. 03. 28. (MTI nyomán)

⁴A Szenvedő Istenszülő-ikon Szentírás alapja az agg Simeonnak az Úr Jézus templomi bemutatásakor elhangzott, szenvedést előrevetítő jövendölése (Lk 2,34-35). Szélesebb körben is elterjedt az ikon prototípusa: a «Mindenkor segítő Szűzanya» ikonként nyugatra is eljutott. Egyik ősi példánya viszontagságos történet során csodatevő kegyképként került a redemptoristák római templomába. Korábban az ágostonrendi atyák templomában volt 1798-ig, amikor Róma Napoleon-i megszállása alatt az ágostonrendiek templomát is lerombolták, az ikont azonban a szerzetesek megmentették. A redemptorista atyák a 19. század közepén Liguori Szent Alfonz tiszteletére építették templomukat az ágostonrendi templom helyén, majd tudomást szerezték az ikonról, IX. Piusz Pápától kérték, hogy a képet tiszteletre átvihessék a templomukba, végül pedig a redemptoristák világ-missziós kegyképeként minősült.

⁵A bizánci szertartású ággal is működő Redemptorista Rend alapítója, Liguori Szent Alfonz a jelentős hitvédelmi szolgálatának is köszönhetően válthatott az Anyaszentegyház elsőszámú erkölcsteológus tekintélyévé. A csodatevő kegyképet a Redemptorista Rendnek adományozó IX. Piusz Pápa „*Quanta cura*” kezdetű körlevele (1864. XII. 8.) a kor tévedéseinek elítélése, amely a „*Syllabus*” jegyzékével a kor főbb tévelykeit foglalja magában.

⁶7. „Szt. Péter sok évet élt Rómában és ott halt meg, [...] ahol írta: *Köszönt titeket a veletek együtt kiválasztott egyház itt, Babilonban* (...). (1 Pét. 5,13a) Babilon Szt. Péter számára biztosan Rómát jelentette. Mint az apostol tanítványa, Papiás tanúsítja, Eusebiusz szerint (*histor. I. 2. cap 15.*) Ez a Jelenések 17. fejezetével is egyezik, ahol Róma városának neve Babilon, tekintettel a sok babonára amelyeket a pogányok gyakoroltak; Szt. János ugyanabban a könyvben már megjövendölte, hogy ez a Babilon egy napon elesik, amit a pogányságra és az időbeli birodalomra ért. 8. Nem számít, hogy a pápák sok éven át Avignon városában éltek Franciaországban, mivel nem volt a főpapi joghatóság lényege a személyes tartózkodása Róma Egyházában; [...] mert ez megszakítaná a római püspöki utódlást, ami által a hívek a legszentebb atyák támogatásával mindig is elismerték Szt. Péter székének utódlását. [...] 9. Nem számít, hogy az elmúlt századokban valamely főpapot törvénytelenül választottak meg, vagy csalással jutott volna a pápaságra; elég az, hogy később a teljes Egyház utólagosan elfogadta őt pápának, amely utólagos elfogadás által ő törvényes és igazi pápa lett. De ha bizonyos időre nem fogadta volna el a teljes Egyetemesek Egyháza, ez esetben arra az időre valóban üres lett volna a pápai szék, ahogyan üres a főpapok halálakor. Így az sem számít, hogyha szakadás esetén sokáig kétséges volt, hogy ki az igazi pápa, mert abban az esetben úgy lehetett egy igazi akkor is, ha nem volt ismeretes, hogy kicsoda; és egyetlen sem lehetett igazi az ellenpápák közül, akkor a pápaság végül megüresedett volna. 10. Egyesek meg is próbálták igazolni, hogy végül bizonyos főpapok eretnőségbe estek, de valójában sosem igazolták és nem is fogják, és mi nyilvánvalóan az ellenkezőjét fogjuk igazolni a *tizedik fejezet* végén. Egyébként ha Isten megengedné, hogy egy pápa közismert eretnek legyen, ő megszűnne azáltal pápának lenni és megüresedne a pápai szék. De hogyha rejtetten lenne eretnek és nem vetne fel az Egyház számára egyetlen hamis dogmát sem, akkor abból semmi nem lenne az Egyház kárára, de mindenképpen feltételeznünk kell, ahogy Bellarmin bíboros is mondja, hogy Isten nem fogja megengedni, hogy bármely római főpap akár magánemberként is eretnek legyen, sem közismerten, sem rejtetten.” Alfonso Maria De Liguori: *Verità della fede* – Torino, Presso Giacinto Marietti Stampatore - Librajo 1826., – Volume secondo, Parte terza – *Contra i settari che negano la Chiesa Cattolica esser l'unica vera*, Capo Primo (Liguori Szent Alfonz Mária: *A Hit Igazsága* – Második kötet, harmadik rész – A szektások ellen akik tagadják a Katolikus Egyház egyetlen igaz voltát, Első Fejezet – ford. B. D. A.)

⁷*Aranyszájú Szent János Egyházatya Liturgiája*, in: *Liturgikon* – A hajdudorog egyházmegyei főhatóság 1235/1920., 143.

FÜGGELÉK

A SZEPLŐTELEN ANYASZENTEGYHÁZ MÉLTÓSÁGÁNAK VÉDELMEBEN

– A Szenvedő Istenszülő közbenjárására kért égi beavatkozás reményével –

Szeplőtelen Szívemnek kedves leányaim! Vegyétek a könnyeimmel jövő szent kenetet és áldásomat. Áldjátok vele kiválasztott fiaimat, akiket szívem alatt hordok a kegyelmi újjászületésre. Bánatkönnyeim bennetek örömkönnyekre fordulnak.

Az Atya, a Fiú, és a Szentlélek nevében

GYERGYÓI SZENVEDŐ ISTENANYA¹

Isteni Szent Fiam Szeplőtelen Szülőanyja jogán az Anyaszentegyház – Aki Jézus Krisztus Titokzatos Szent Teste, Szeplőtelen Leányom, a Szent Keresztségben Szülőanyátok – védelmére hívom az Anyaszentegyház férfiút: Milyen fiúgyermek habozik Édesanyja vigasztalására sietni, ha csak rossz szóval is bántják? Milyen férfiú tétovázik Édesanyját megvédelmezni, ha mások bűneiért gyalázzák?!

Hol vagytok családapák?! Hol vagytok lovagok?! Hol vagytok papok?! Hol vagytok püspökök?! Hol vagytok Bíbornok Hercegek?! Álljatok ki a Szeplőtelen Anyaszentegyházról elhárítani a külső ellenségek és belső árulók, régi-új tévitanítók és hit-újítók, hittagadók és bálványimádók, simóniás hatalmaskodók bűneit; házasságtörőket, pederasztákat, szodomitákat, magzat-gyilkosokat támogatók gyalázatát!

Európa egyetlen fővárosában sem maradt Szent Fiam nem evilágból való Ország² képviselőjére felkent szakrális³ uralkodó – az alvilág trónusa a mai Rómát is behódoltatta már.⁴ Mégse csüggedjete, mert Mindenható Isteni Szent Fiam teljesíti ígéreteit: *A világban üldözést szenvedtek, de biztatok, én legyőztem a világot.⁵ Te Péter vagy, és én erre a sziklára építem egyházamat és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta.⁶ Íme, én veletek vagyok a világ végéig.⁷*

Nincs hatalom, amely Szent Pétert és hű utódait elszakíthatná az Anyaszentegyházról. Péter vértanúsága inkább teljessé tette Szent Fiam ígéretét a Kőszikla helytartóra. Péter Apostol a halállal a Mennyben nem szűnt meg Pápa lenni, amint a Szent Apostolok a halállal nem szűntek meg püspökök lenni. Ám aki eltér Péter és hű utódai hitétől, az elszakad a Kősziklától – legyen nyáját félreterelő bojtár, nemtörődöm béres vagy helytartó-jelmezes nyájszagú farkas.

A mindenható Isteni Fő mindig jeleníti Pétert Róma igazhitű püspökében⁸. A Kőszikla a Mennyei Trónuson akkor sem szűnik őrt állni, ha Péter Széke betöltetlen, utóda halála vagy akár trónbitorlás miatt. Isten törvénye kötelezi, előírása irányítja és támogatása segíti Péter választott hű utódait és Kőszikla Testületét⁹, hogy Szent Fiam átszúrt oldalából születő Titokzatos Test épülésére, ne romlására éljen nagy hatalmával, amilyent bűnben fogant ember nem kapott.¹⁰

¹Gyergyószentmiklóson az eredetileg magyar görög katolikus templomban 2008. február 17-én kezdett könnyezni az oltárkép. A Szűzanya ezúttal nem beszél, mégis érthető minden, ami ezekben a könnyekben aláereszkedik a Mennyből – az Istentől közvetített kegyelem által képes a Reá figyelőkkel megértetni magát. Könnyei belső suttogással csodálatos dolgokra tanítanak, ha nem rekedünk meg a könnyezés felszínes fürkészésénél, mert az Istenre nyitott lélekbe az Ég alá száll és Isten lakást vesz benne, hogy együtt háljon az emberrel a Szűzanya Szívében.

²Jn 18,36-37

³szakrális (lat. sacralis): a latin sacer, 'megszentelt' szóból alkotott újlatin műszó, a szent szinonimája. Ellentétes fogalompárja a profán. (Magyar Katolikus Lexikon)

⁴Maike Hickson: *Secret 1918 Vatican Archive Document Reveals Freemasonic Plot to Destroy Throne and Altar* (onepeterfive.com)

⁵Jn 16,33

⁶Mt 16,18

⁷Mt 28,20

⁸Jézus Krisztus úgy rendelkezett, hogy Szent Péternek mindig legyen utóda a világ végezetéig. Hittétel. A vatikáni zsinat szerint: "ki van közsítve, aki azt mondja, hogy nem magának az Úr Krisztusnak rendelkezéséből, vagyis isteni jogon áll, hogy Szent Péternek az egész Egyház fölötti főségben állandó utódja van." (Vatic. 4. ep., 2. Denz. 1825.) A római pápa Szent Péternek az egyházi főségben törvényes utóda. Hittétel a Vaticanum ünnepélyes határozata értelmében. A zsinat ugyanis kiközösíti azt, aki tagadja, hogy «magának az úr Krisztusnak rendelkezéséből és isteni jogon áll, hogy Szent Péternek az Egyház fölötti főségben állandó utódja legyen, vagy hogy nem a római pápa Szent Péter utóda ennek a főségnek viselésében». Ugyanígy beszélt már a 4. lateráni és a firenzei zsinat. A zsinat tehát elméleti igazságként kimondja, hogy Szent Péternek van utódja, és tényként, hogy ez a római püspök. (2. Denz. 1825.; Lat. IV.; Denz. 433.; Lugd. II. Denz. 46.6.; Florent.) 494; ef. 621 (prop. Wiciif damn. 41.).

⁹V.ö.: Rózsa Huba: Korporatív személyiség – In: *Üdvösségközvetítők az Ószövetségben* – Sz. I. T., 2001., Bp.

¹⁰V.ö.: Schütz Antal: *A katolikus Egyház apostolisága* – In: *Dogmatika. A katolikus hitigazságok rendszere* – Sz. I. T., 1937., Bp.

Az Isteni Megváltó és Örök Főpap nem adhatná az Angyalok Királynőjének szent angyalok légióit Szent Jegyese, az Anyaszentegyház méltóságának megvédésére?! A Mindeneken Uralkodó Király Fiam nem adhatná az Apostolok Királynője mellé a Kőszikla Pétert a Szent Pápák Testületével¹¹, hogy az alvilágba üzzék az Anyaszentegyház megmontásán és Péter Szent Székének ledöntésén mesterkedő légiókat?! Az Örök Atya Örök Fia mégis Édesanyja által szólítja fiait a Szeplőtelen Anyaszentegyháza méltóságának, és a Kárpátok Ölén Országomban és Virágoskertemben ezredéve írásban rögzített¹² Egy Szent Igaz Hit védelmére:

A katolikus és apostoli hitet csorbíthatlan teljességében életfogytig buzgalommal és éberséggel őrizték, mi nélkül tenmagatok és híveitek, bizony sem kereszténynek, sem a Szentegyház fiának nem mondhattok. Akik ugyanis hamisat hisznek, vagy a hitet jó cselekedetekkel teljessé nem teszik, fel nem ékesítik, minthogy a hit tettek híján meghal, sem itt nem uralkodnak tisztességgel, sem az örök uradalomban vagy koronában nem lesz részük. Am ki a hit pajzsát tartja, rajta az üdvösség sisakja is. Mert e lelki fegyverekben szabályszerűen harcolhattok látható és láthatatlan ellenségek ellen egyetemben. Hiszen az apostol ezt mondja: «Csak az nyeri el a babérkoszorút, aki szabályszerűen küzd.» [...] A hit tehát a következő: Hinni erősen a mindenható Atyaistenben, minden teremtmény teremtőjében, és az ő egyszülött fiában, a mi Urunkban, Jézus Krisztusban, kit az angyal meghirdetett, ki Szűz Máriától született, az egész világ üdvösségéért a keresztfán szenvedett és a Szentlélekben, ki szólt a próféták s az apostolok, valamint az evangélisták szavával, mint egyetlen tökéletes oszthatatlan szeplőtelen istenségben, és kétely hozzátok ne férjen. «Ez a katolikus hit, melyben – miként Atanáz mondja – ha akárki híven és erősen nem hisz, semmiképp sem üdvözül.» Ha valamikor közöttetek vagy a hatalmatok alá rendelve között akadnának olyanok – távol legyen! –, kik az így egységbe fűzött Szentháromságot megosztani vagy kisebbiteni, vagy nagyobbítani próbálják: az eretnység fejének szolgálói azok, és nem a Szentegyház fiai. Az efféle emberek az Egyház népét nyomorultul megmontják és szétszórják. Hogy ez ne történjék meg, különös gondot legyen.¹³

A Szent Maradékkal győztes kiállások jelei lesznek: az Anyaszentegyház ellen törő hatalmasok sokasága készséges bűnbánó vezeklés után a visszafogadás¹⁴ vesszejét török fejeik fölött, hogy az Anyaszentegyház Hitének tüzeiben megtisztulva Örök Üdvösségre térhessenek; az Anyaszentegyház Urának parancsára Szent Péter Apostol Helytartói Székét visszafoglalja, és az Igazhitű Pápa-utódokkal közös Pápai Testülettel a világiasság tévtanával terjesztett hittagadás¹⁵ elleni visszavonhatatlan esküt elrendelve az Anyaszentegyház Kőszikla-alapját örökre megszilárdítja!

¹¹VI. Kelemen Pápa: „Istennek egyszülött Fia megváltott bennünket drága vérével. Tudjuk azonban, hogy a kereszt oltárán nem egy csekélyke csöppjét adta, ami pedig az örök Igével való személyes egység miatt elég lett volna; hanem bőséggel, mintegy folyamként ontotta. Hogy ez a bőség kárba ne vesszen, a küzdő Egyház számára kincset tett félre; s azt nem rejtette kendőbe, sem el nem ásta, hanem a kulcs-hordó Szent Péter és utódjai útján a hívek javára kívánja fordítani. Ezt a kincsalmazt Szűz Mária és a szentek érdemei folyton gyarapítják. Tehát Jézus Krisztus mérhetetlen érdemkincse, melyet az Egyház alapításával annak kezelésére bízott, hogy titokzatos teste minden tagjának üdvére legyen fordítható, korántsem merül ki a szentségek hatékonyságában, hanem elégséges arra, hogy pótolja, ami híja van a küzdő Egyház tagjaiban a vezeklésnek és elégtetésnek.” – In: Schütz Antal: *A töredelem szentsége. A búcsú. – Dogmatika. A katolikus hitigazságok rendszere* – Sz. I. T., 1937., Bp.

¹²V.ö.: *Szent István király intelmei Imre herceghez*

¹³*Szent István király intelmei Imre herceghez* – ford.: Kurucz Ágnes – In: *Szent István – Források, legendák, intelmek* – Populart füzetek 5., Interpopulart, Szentendre, 1993. (parafrazált idézés)

¹⁴*lapsi* (a lat. labi, 'elesik' igéből): elesettek, hittagadók – áldozatbemutatók (sacrificati), bálványok előtt tömjént égetők (thurificati); igazolványt szerzettek (libellatici); lit. könyveket és edényeket kiszolgáltatók (traditores) (*Magyar Katolikus Lexikon*)

¹⁵*aposztázia* (gör. 'elpártolás'): bűn a →hit erénye ellen. – 1. A katolikus hit teljes megtagadása, →hittagadás (~ a fide). (*Magyar Katolikus Lexikon*)